א) [יבמות קו:] קדושין כ. ע"פ ערכין כא. : ב) [יבמות כ: וש"נ] : ג) ניסין פח: (ר) [שם] : ה) [שם מז:] : ו) [שם מח:] . ז) [עיי מז:] : ח) [ניסין מב:] : ם) [ועי' תוס' יקריב]: י) [מתוס' דניסין פח: ד"ה ובעכו"ם מייתו ס"ר וגמנכי בכיסף ופי' מהר"ם] : כ) [ופ' תוס' ניסין פח: בד"ה ובעכו"ם מונעין] :

יקריב אותו - קרא יתירא הוא כתיב לעיל זכר תמים יקריבנו ומני למיכתב יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצון לפני ה' : **מלמד שכופין אותו** - להקריב מה שנדר : **עד שיאמר רוצה אני** - אלמא היכא דכופין אותו עד דאמר מתוך יסורין "רוצה אני" קרינא ביה לרצון' דגמר בלבו להקריב והא הדין לזביחי אם לאמר תורה אור

"רוצה אני" הוי זביחי דגמר בלבו להקטיר: **דסיסוי ליה כפרה**. וכי אמר רוצה אני ולא בלב אלם קאמר: **וכן אתה אומר בניתי נשים**. בהך דתקנן (כתובות עז.) ואלו כופין אותו להוליא מולה שחין, ובעל פוליפוס דכופין ומכין אותו עד שיאמר רוצה אני דוגמן מדעתו משמע: **דלמא** - הסם נמי כי אמר רוצה אני גמר בלבו לגרשה דמלוה קעביד מאחר שחייבוהו חכמים להוליא : **אלא** - רב הונא מסברא דידיה קאמר דמתוך יסורים גמר בלבו ומקני הואיל ואיכא תרתי יסורים ומתן מעות **דאלא מסקינן מידי : גט שמעושה** - שכופין אותו לבעל להוליא אם בישראל הוא כשר: שכפוהו ישראלים לכון דאמר "רוצה אני": **בעבו"ם פסול** - ואע"ג דאמר "רוצה אני" וקא ס"ד דמקשה דבישראל כשר משום דמלוה דמעוה לשמוע דברי חכמים, ובעבו"ם פסול כיון דליכא מלוה אגב אונסי' לא גמר (ג) (ומקנה) ומגרש וקשיא לרב הונא דכיון דליכא מלוה , לא מקני אגב אונסיה : **ובעבו"ם**. אם אינו רוצים לכופו על ידי עכו"ם ויהיה הגט כשר מלמדים אתו לעכו"ם שיאמרו לו "עשה מה שישראל אומר לך" ההשתא נמי מלוה לשמוע דברי חכמים : **הסם נמי נימא אגב אונסי' גמר ומגרש**. דאגב אונסיה גמר ומקני : אין וראי יש לו קרקע . והא דרב ביבי מימרא הוא ואינה עיקר ראינה לא משנה ולא ברייתא כי אם מימרא בעלמא .

ה) גרסה דיל"ל שיאמם אתם בעלה לגרשם .

יקריב אותו מלמד שכופין אותו וכו' עד **אלא** מסיפא דכרתו תלמוד לומר לרצון הא כיצד? "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני" אלא שאני התם דניחא ליה דתיהוי ליה כפרה אלא מסיפא וכן אתה אומר בניתי נשים "כופין אותו עד שיאמר רוצה אני" אלא שאני התם דמצוה לשמוע דברי חכמים אלא סברא הוא אגב אונסיה גמר ומקנה מותיב רב יהודה בר שמואל בר שילת: בישראל כשר, (ה) ובעבו"ם פסול, ובעבו"ם חובטין אותו ואומרין לו עשה מה שישראל אומר לך ואמאי, התם נמי נימא אגב אונסיה נמר ומגרש? הא איתמר עלה אמר רב משרשיא דבר תורה אפילו בעבו"ם (ג) "כשר ומה טעם אמרו בעבו"ם פסול? כדי שלא תהא כל אחת ואחת הולכת ותולה עצמה ביד עבו"ם ומפקעת עצמה מיד בעלה ותיתיב רב המנונא ולקח מסיקריקון וחזר ולקח מבעל הבית מקרב בטלן ואמאי התם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומקני? הא איתמר עלה אמר רב לא שנו אלא דאמר ליה לך חזק וקני אבל בשטר קנה ולשמואל דאמר אף בשטר נמי לא קנה מאי איכא למימר? מודה שמואל היכא דיהב זוזי, ואדרב ביבי דמסיים בה משמיה דרב נחמן קרקע אין לו, מעות יש לו, מאי איכא למימר? רב ביבי מימרא הוא, ומימרא לרב הונא לא סבירא ליה, אמר רבא הלכתא תליוהו וזבין זביניה זביני ולא אמרן אלא בשדה

(ד) **אילימא** מהא דתניא יקריב אותו זה"מ מי מהכא גמר אפילו תליוהו ויהיב נמי מתנה הוי והתניא דסיקריקון מוכח דאיכא מתנה ואיכא ר"י רוצה לתרץ דהכא הוי כמו מכר דהא יש לו כפרה אמת הקרבן וקונה הכפרה ומגיעו כשים דבעי למיגמר מיניהו הוי נמי כמו מכר שנפטר על ידי כך משאר כסוס ושונה לכל מי אפשר לומר כן דא"כ גט מעשה שלא כדין נמי יהא כשר והתמגרש (ניסין דף פח: ושם) אמר שמואל דפסול ותירץ ר"י דכל דבר שהוא מחוייב לעשות הוי כמו מכר והכא הכי הוא מחויב להביא קרבן ולקמן נמי מחויב הוא לגרש את אשתו דמיירי בהגהו שכופין אותן להוליא אבל שלא כדין הוה כמו תליוהו ויהיב דלא הוי מתנה :

יקריב אותו מלמד שכופין אותו - לא דמי להא דאמר בפ' שור שנגח ארבעה וחמשה (נ"ק דף מ:) חייבי חטאות ואשמות אין ממשכנין אותן משום דכיון דלכפרה קאתו לא בעי משכוני דזוקא חטאות ואשמות שבאות על חטא לא בעי משכוני שרוצה שמאותו חטא יהיה לו כפרה אבל הכא גדר לו גדבה אינן מכפרים והא דקאמר ניחא ליה דתיהוי ליה כפרה הייט מתה שנדר אם לא ישלם גדרו עוטו יצא והא דאמר בתורת כהנים ובזבחים (דף ו') וביומא (דף לו:) דשולה מכפרת על חייבי עשה הא אמר בפ"ק דזבחים (דף ז:) דשולה דוכן הוא ולא מכפרת מקופיא(ה) מכפרת מקיבעא לא מכפרת (ם) :

אלא סברא הוא דאגב אונסיה גמר ומקני - ואע"פ כיון דמסברא דעיקר דאגב אונסיה גמר ומקני אילעריך קרא גבי קרבן למיכתב דכופין אותו וי"ל דאי לאו קרא הוה אמינא אע"ג דגמר ומקני כיון דאיתו מתרלה אלא על ידי כפייה פסול הוא לגבי מזבח דזבח רשעים הוא קמ"ל שהקרבן גרלה : **גט** מעושה בישראל כשר בעבו"ס פסול - בסיפא מסיים ובעבו"ס חובטין אותו ואומרים לו עשה מה שישראל אומר לך וש מפרשים דהוי פירושא דריש כילד בעבו"ס פסול (ו) חובטין אותו ואומרים לו כו' ואין נראה דא"כ אדפריך ליה הכא מסיפא ליסייעיה מרישא דקתני ובישראל כשר דאגב אונסי' גמר ומקני וכי אימא (ז) דבישראל כשר משום דמלוה לשמוע דברי חכמים דא"כ בעבו"ס נמי אמאי פסול והא חובטין אותו לעשות דברי חכמים ונראה לר"י דהכי קאמר דבעבו"ס נמי כשר וכגון שאומר לו עשה מה שישראל (ח) אומר לך וכן מפרש בהלכות גדולות והכי מוכח בתוספתא דקתני ובעבו"ס חובטין אותו ואומר לו עשה מה שפלוני אומר לך משמע דעל פי ר' פלוני שהוא חכם חובטין אותו וכשר הוא שהוא אומר להם לחובטו וכן משמע (ו) בירושלמי דגיטין דקאמר התם רב אמר ישראל שעשה כמעשה עכו"ס כשר באומר אינו זן ואינו מפרנס תנא ר' חייא עכו"ס שעשה כמעשה ישראל פסול ואפי' אמר אינו זן ואינו מפרנס הלא מתני' אמרה כן ובעבו"ס חובטין אותו ואומר לו עשה מה שישראל אומר לך ולא מה שאני אומר לך והא דאמר בגיטין (דף פח:) לפניהם ולא לפני עכו"ס כיון שהעישוי על פי דייני ישראל לאו הייט לפני עכו"ס דלפני עכו"ס הייט כשהעישוי נעשה על פי דייני עכו"ס ג) :

דבר תורה אפילו בעבו"ס כשר - דכיון דבדין מעשים כאותן שכופין אותו להוליא דבישראל נמי אי אלא כדין מעשה פסול כדאמר שמואל בהמגרש (ניסין דף פח: ושם) וא"ת ומאי נפקא מינה אם תולה בעבו"ס ומפקעת עצמה מיד בעלה דכיון דבדין עבדה וגם חכמים היו כופין אותו להוליא ו"ל דגזרו כדין אבו אלא כדין וא"ת דאמר בהמגרש דבעבו"ס פסול דבר תורה משום לפניהם ולא לפני עכו"ס ולאו בני עישוי נינהו מקשה ליה לרב הונא אמאי דאגב אונסיה גמר ומגרש וי"ל כיון שעל ידי כפייתם עכו"ס שהוא הוי אלא כדין ושלא כדין ואע"ת ואמאי מייתי הכא דרב משרשיא ההוא דהתם הוה ליה לאיתויי (ם) דהא אמר התם דהא דרב משרשיא בדותא היא וי"ל דלפי סברת המקשה דמשיב עכו"ס בני עישוי מתרץ לו דפריך ליה בעבו"ס אמאי פסול ואי לאו דבני עישוי נינהו לא הוה פריך ולא מידי דהוי כמו מתנה ולסברתו משני ליה כדרב משרשיא : **הא** איתמר עלה אמר רב לא שנו - פירוש דלא תליוהו וזבין זביניה זביני אלא בשטר אבל בלא חזק וקני לא בשטר מעשה פסול הכא דקאמר שמואל היכא דיהיב זוזי משמע דלרב קני אפי' לא יהיב זוזי ואמאי והא תליוהו ויהיב לא הוי מתנה ותירץ דבהכי פליגי רב ושמואל דקסבר רב דאי לאו דיהיב זוזי לא הוה עביד שטר ושמואל סבר דמחמת אונס עביד שטר אבל אחריות לא היה מקבל כדאמר בהנזקין (שם דף מ:) עד שיכתוב לו אחריות נכסים : **אמר** רבא הלכתא תליוהו וזבין זביניה זביני - לאו דוקא נקט תליוהו דאפילו בלא יסורין אלא מחמת אונס ממון כי ההוא מעשה דפרדיסא (ניסין דף מ:) הוו זביני ואם מסר מודעא לא הוו זביני דקיימא לן כרב הונא [דכתבינן] מודעא אזביני כדפירש הקונטרס ודוקא מכר אבל מתנה תליוהו ויהיב לא הוי מתנה אפילו לא מסר מודעא אי דידעי עדים אונסיה והיכא דמסר מודעא אפי' לא ידעי אונסיה כתבינן וכן בגיטין

והיכא

עין משפט נר מצות

קפ א מיי' פי"ד מהל' מעשה קרבנות הל' מז סמג לאוין קלא :

קפא ב מיי' פ"ב מהל' גירושין הל' כ סמג עשין כ טור"ש אה"ע סי' קלד סעיף ב וסי' קנד סעיף כח :

קפב ד מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם סי' קלד סעיף ח :

קפג ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף ט :

נ"ל א (בשטמ"ק) מאבנה קושיות על דינו של רבינו ראשי תלמידו וצפין בביאור בביני - נאצ אונסיה גאר ומקנה

הגהות הב"ח

(א) גמ' בישראל כשר בעכו"ס כ"ל ותוס ו נמחק : (ב) שם דבר תורה אפילו בעכו"ס נמי כשר : (ג) רשב"ם ד"ה בעכו"ס פסול וכו' לא גמר ומגרש כ"ל ות"כת ומקנה נמחק : (ד) תוס' ד"ה אלא מסא דתניא יקריב : (ה) ד"ה יקריב וכו' מקופיא כ"ל פי' כפה מכפרת אבל עדיין קפיים ולפם פי' פ"ק דזבחים : (ו) ד"ה גט וכו' כיון בעכו"ס פסול כגון אם מוכיחין אותו : (ז) בא"ד וכי אימא דעעמא דבישראל כשר : (ח) בא"ד עשה מה שישראל אומר לך וכו' דעל פי רב פלוני : (ט) ד"ה דבר וכו' הוה ליה לאיתויי הכא דהא אמר :

נ"ל הגאות ופהרות בגא דאחרינן תליוהו וזבין ציניה בביני